

Eriävä mielipide

Rakennus- ja ympäristölautakunta 24.2.2026

§23 Poikkeaminen LP-257-2025-02160/Båtvikintie 175 Asianro 23

Perustelut eriävälle mielipiteelle

Poikkeamislupa koskee Prysmianin ilman mitään lupakäsittelyä jo rakentamaa 400 metriä pitkää lastauslaituria, josta lastataan kaapeleita tehtaalta kookkasiin, yli 170 metriä pitkiin kaapelialuksiin. Laituri on rakennettu, sillä tehdas haluaa laajentaa toimintaansa. Laituri sijoittuu sekä asemakaava- että yleiskaava-alueille. Asemakaavassa laituri sijoittuu osin korttelin ve-alueelle, jossa on sallittu tuotteiden kokeiluluontoinen toiminta ja osin asemakaavan teollisuuskorttelialueen ulkopuolelle alueelle, jolla edes kokeiluluontoista toimintaa ei ole kaavamääräyksessä mainittu.

1. Lastauslaiturin luvittaminen edellyttäisi poikkeamista myös voimassa olevasta asemakaavasta.

Päätöksessä käsitellään ainoastaan poikkeamista yleiskaavasta ja annetaan harhaanjohtavaa tietoa muun muassa kaavatilanteesta ja voimassa olevista kaavamääräyksistä. Alueella on voimassa Pikkalanlahden asemakaava. Laituri sijoittuu asemakaavassa osin ve-alueelle, jossa sallitaan tuotteiden kokeiluluonteinen toiminta. Pysyvä kauppamerenkulkuun tarkoitettu 400 metriä pitkä lastauslaituri ei ole asemakaavan ve-merkinnän mukaista tuotteiden kokeilua. Suurelta osin laituri sijaitsee asemakaavassa teollisuuskorttelin ulkopuolella, eikä asemakaava salli tällä alueella ollenkaan teollisuustoimintaa. Laiturin rannan puoleisen päädyn sijoittuminen asemakaavassa pl-alueelle (luonnontilaisena säilytettävä) olisi pitänyt käsitellä poikkeuslupan edellytysten tarkastelussa. (ks. Kuva 1.)

2. Laiturista ei ole tehty YVA-lain mukaista arviota, joka on poikkeuslupan myöntämisen edellytys.

YVA-lain 25 §:n mukaan viranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Kyseessä on YVA-lain mukainen kauppamerenkulun käyttöön rakennettava lastauslaituri, jolle tulisi tehdä ympäristövaikutusten arviointi suoraan YVA-lain (252/2017) hankeluettelon (liite 1 9f) mukaisesti. YVA-lain 25 §:n mukaan ympäristövaikutusten arviointi on otettava huomioon lupamenettelyssä ja luvassa.

Asian käsittelyn aikana viranhaltijat antoivat virheellisesti ymmärtää, että ELY-keskus olisi tehnyt YVA-tarpeesta päätöksen. Tätä päätöstä ei ollut kokouksessa lautakunnan nähtävillä, mutta viranhaltijat ehdottivat, että se liitetään pöytäkirjaan. Jälkikäteen kävi ilmi, että mitään päätöstä ei ole olemassa, vaan kyse on Ely-keskuksen antamasta lausunnosta, joka ei käsittele YVA-menettelyn tarpeellisuutta luvitettaessa lastauslaituria. Kyseessä oleva lausunto käsittelee YVA-tarvetta siitä näkökulmasta, voidaanko YVA-menettelyä edellyttää jälkikäteen osaksi ympäristölupaa, kun toimijalla on jo lainvoimainen ympäristölupa.

Näin ollen ELY-keskus ei ole tehnyt YVA-lain tarkoittamaa päätöstä siitä, että laiturin rakentaminen ei edellyttäisi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA-menettely). Koska ko laituri on YVA-lain hankeluettelo I mukainen hanke, on YVA-menettely välttämätön. Viranhaltijat esittivät, että ympäristövaikutuksiin liittyvä arviointi tehtäisiin ympäristölupan yhteydessä, joten ympäristövaikutusten käsitteleminen poikkeusluvassa ei olisi tarpeen. Tämä on vastoin rakentamislainsäädätystä, jonka mukaan poikkeamislupakäsittelyssä on arvioitava myös hankkeen ympäristövaikutuksia ja varmistuttava siitä, että poikkeamislupa ei johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Kyseessä oleva laituri sijoittuu Finiba-alueen (valtakunnallisesti tärkeä lintualue) ja luonnonsuojelualueen viereen, joten poikkeamisluvassa olisi tullut arvioida vaikutuksia näihin alueisiin.

3. Kuuleminen on laiminlyöty

Rakentamislain 64 §:n mukaan kunnan on ennen poikkeamislupaa koskevan päätöksen tekemistä kuultava niitä, joiden asumiseen rakentamishanke voi huomattavasti vaikuttaa. Kunnan ympäristöviranomaisella on tiedossa, että laiturin käyttö ja laivojen moottoreiden äänet ovat aiheuttaneet erittäin voimakasta melua lähialueen asukkaille. Laiturilla ei ole maasähköä ja laivojen moottoreita pidetään jatkuvasti käynnissä. Ympäristönsuojelu on jopa poikkeamiskäsittelyn yhteydessä maininnut lausunnossaan asiasta, mutta siitä huolimatta rakennusvalvontaviranomainen ei ole kuullut hankkeesta asianosaisia.

Rakennuslain 67 §:n mukaan kunnan on pyydettävä Lupa- ja valvontaviraston lausunto poikkeamislupahakemuksesta sekä rakentamis- ja sijoittamislupahakemuksesta, johon sovelletaan suunnittelutarvealuetta koskevia säännöksiä, jos lupahakemus todennäköisesti koskee ympäristön- tai luonnonsuojelun kannalta merkittävää aluetta tai kulttuuriperinnön suojelun tai virkistystarpeiden kannalta merkittävää aluetta tai kohdetta. Kun otetaan huomioon alueen sijainti valtakunnallisesti tärkeän linnustoalueen, luonnonsuojelualueen ja asemakaavaan merkityn uimarannaksi varatun alueen välittömään läheisyyteen, olisi lausunnon pyytäminen ollut ilmeisen tarpeellista.

4. Päätöksestä tai sen perusteluissa ei käsitellä rakentamislaisissa säädettyä erityistä syytä poikkeamiselle, mikä olisi ollut poikkeamispäätöksen myöntämisen edellytys (57 §)

5. Rakennusvalvontaviranomaisena toimivan lautakunnan riippumattomuus vaarantui

Pykälän käsittelyyn osallistui kunnanhallituksen edustaja, joka ei ole rakennus- ja ympäristölautakunnan jäsen. Kunnanhallitus on aikaisemmin käsitellyt kyseisen luvan hakijan asioita lähinnä elinvoiman näkökulmasta. Lautakunnan kokouksessa kunnanhallituksen edustaja mm. esitti toistuvasti virheellisesti, että lautakunnan tulee päätöksissään noudattaa kunnanhallituksen näkemyksiä. Tosiasiassa rakennus- ja ympäristölautakunnan tulee olla riippumaton viranomainen, jonka päätöksentekoon ei saa vaikuttaa elinkeinopoliittiset intressit. Koska kunnanhallituksen jäsen täysin poikkeuksellisella tavalla osallistui ja ohjasi päätöksentekoa, syntyi päätös virheellisessä järjestyksessä ja viranomaisen puolueettomuus vaarantui.

